

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА
ТА РОЗВИТОК
ТВОРЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ**

Збірник наукових праць

Випуск 5

Редакційна колегія:

- Сверлюк Я.В.** – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;
Павелюк Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;
Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи;
Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski wydział muzyki;
Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;
Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;
Дем'ячук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;
Потанчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Шевчук С.І. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва РДГУ;
Цюлюпа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духовних та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;
Филичук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 2 від 28.02.2019 р.)

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. обереги, 2019. – Вип. 5. – 320 с.
ISBN 978-966-416-629-1

Збірник наукових праць, присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ISBN 978-966-416-629-1

© Інститут мистецтв РДГУ, 2019
© "Волинські обереги", 2019

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Баб'як С.Я.</i> Емоційні та розумові чинники музичних вподобань: зарубіжний і вітчизняний дискурс.....	6
<i>Гаврилюк І.В.</i> Поліжанровий репертуар як чинник розвитку вокальної дикції учнів-бандуристів ДМШ.....	11
<i>Гумінська О.О.</i> Евритмія як різновид художньо-творчої діяльності та спосіб творчого самовираження особистості.....	16
<i>Дзвінка Р.І., Руда Т.В.</i> Методичні засади навчання учнів-саксофоністів у дитячих музичних школах.....	22
<i>Mirosław Dymon.</i> Muzykowanie zespołowe w szkołach muzycznych jako ważna forma kształcenia uczniów.....	28
<i>Котик В.В.</i> Психологічні аспекти публічного виступу співака естрадного жанру.....	36
<i>Ленчук І.О., Яковенко Л.П.</i> Формування артистизму у майбутніх учителів музики засобами театральної педагогіки як проблема дослідження.....	40
<i>Мазур Д.В.</i> Специфіка розвитку професійної рефлексії керівника інструментального колективу.....	46
<i>Нікон О.К., Остапчук М.М.</i> Творчі завдання для формування професійних умінь студентів спеціальності «Музичне мистецтво».....	53
<i>Пастушок Т.В.</i> Специфіка комунікації та естетичної культури керівника оркестрового колективу.....	59
<i>Палаженко О.П., Пахліванов Р.Е.</i> Специфіка формування морально-естетичних якостей у студентів.....	65
<i>Сверлюк Л.І., Остапенко Л.В.</i> Формування гуманних взаємин у дитячому хоровому колективі як педагогічна проблема.....	70
<i>Ужиський М.Ю., Рокишук І.І.</i> Мистецькі аудіовізуальні технології у викладацькій практиці.....	77
<i>Федорчук С.В., Крижановська Т.І.</i> Інтегровані уроки музичної літератури: методичні грані.....	84
<i>Филичук М.С.</i> Керівництво дитячим естрадно-інструментальним колективом: педагогічний аспект.....	90
<i>Цапун Р.В.</i> Концертне виконавство як засіб творчого розвитку студентів.....	97
<i>Чувило С.Б.</i> Методи розвитку вольових якостей учнів-піаністів.....	102

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Богатирьов В.О.</i> Ідеї Леся Курбаса та традиції виховання актора в українській театральній школі.....	108
<i>Буцяк В.І., Коваль В.М.</i> До питання про ціннісний вимір музичного мистецтва.....	114
<i>Веретельнікова А.С.</i> Знакові музичні інструменти латиноамериканської культури.....	120
<i>Веретельніков О.Б.</i> Специфіка і концепція басового мистецтва крізь призму соціокультурного простору.....	127

Даюк Ж.Ю., Волос І.В. Історичні етапи розвитку клавішно-струнних інструментів.....	133
Димченко С.С. Історична спадщина Миколи Різоля та її значення для вивчення баяного мистецтва України ХХ століття (до 100-річчя від дня народження).....	142
Костюк В.П. Традиції і новаторство: літературний, культурологічний та мистецтвознавчий аспекти.....	155
Крусь О.П. Широке крила української народної пісні.....	160
Піддубник В.Г., Піддубник М.В. Фестивалі та конкурси хорового мистецтва у Рівному початку ХХІ ст.....	165
Полторацький В.М. Жанрові та стилеві ознаки оперного і естрадного співу: взаємодія та відмінності.....	172
Рачек А.В., Радковська Л.М. Особливості початкового етапу оволодіння гри на бандурі.....	177
Сверлюк Я.В. Феномен взаємодії диригента та оркестрового колективу.....	183
Столярчук Б.Й. Маловідомі сторінки життєдіяльності українського композитора Германа Жуковського.....	191
Харитон І.М. Музика українського православ'я: особливості сакрального самовияву.....	195
Якимчук С.Н. Опера творчість М. Лисенка як феномен музично-драматичного мистецтва в Україні.....	204

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

Бархаба Т.В. Музично-театральна діяльність на музичних заняттях у ДЗО.....	211
Вайда М.Р. Формування музично-слухових уявлень дітей дошкільного віку на заняттях у ДНЗ.....	216
Вербицька В.В., Радковська Л.М. До питання використання музично-ритмічних рухів у практиці сучасної школи.....	223
Здоровий Я.М. Мистецькі компетентності молодших школярів.....	231
Кирилюк Л.О. Творчі ігри на уроках музичного мистецтва в початковій школі.....	235
Клюйко М.М., Радковська Л.М. Форми організації театральної діяльності дошкільників.....	240
Крижановська Т.І. Творча спадщина М.Д.Леонтовича у дзеркалі сучасного уроку музичного мистецтва.....	247
Мельник Т.О. Розвиток емоційної сфери у дітей старшого дошкільного віку у процесі музичної діяльності.....	253
Микитюк М.А., Крижановська Т.І. Творчий розвиток молодших підлітків за допомогою музичного фольклору Галичини.....	259
Міндер І.С., Яковенко Л.П. Теоретичні засади формування художньо-образного мислення дітей молодшого шкільного віку засобами музичного мистецтва.....	264
Позняковська Д.Я. З народною піснею – до співачкої вправності.....	270
Прокотчук (Дикало) В.І., Баицька Л.Я. Музичний фольклор у розвитку музичних здібностей дошкільників.....	275

Прокотчук (Дикало) В.І., Хомич М.М. Діяльнісний підхід у розвитку музичних здібностей молодших школярів.....	283
Сеїржевський О.В. Музично-ігрова діяльність як засіб естетичного виховання дітей старшого дошкільного віку.....	289
Токміна М.І. Мистецькі гуртки інтегрованого типу, як середовище художнього інтересу підлітків.....	294
Шихова Г.І. Використання українського народно-пісенної спадщини, як засобу музично-естетичного виховання учнів на уроках музичного мистецтва та в позаурочний час.....	299
Яворська О.М. Творчі завдання на музичних заняттях в дошкільних закладах освіти.....	312
Про авторів.....	317

ЛІТЕРАТУРА

1. Баштан С. Школа гри на бандурі / С. Баштан, А. Омельченко. – К.: Муз. Україна, 1984. – 89 с.
2. Воріна Л. Методичні поради щодо культури ансамблевого співу / Л. Воріна // Кобзарське мистецтво. – Дніпропетровськ: [б. в.], 2004. – 76 с.
3. Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) / М. А. Давидов. – К: Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, 2005. – 420 с.
4. Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури: Зб. матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф., Київ, 14 жовтня 2005 р. – К., 2005. – 260 с.
5. Морозевич Н.В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності; автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Н.В. Морозевич. – Одеса : ОДМА ім. А.В. Нежданової, 2003. – 16 с.
6. Швидків Г.Р. Формування вокально-технічних навичок у співаків-початківців / Г.Р. Швидків. – Рівне: видавець Олег Зень, 2008. – 168 с.

УДК 37.091.3:7

Гумінська О.О.

ЕВРИТМІЯ ЯК РІЗНОВИД ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПОСІБ ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Анотація: У статті розкрито особливості евритмії як різновиду художньо-творчої діяльності та способу творчого самовираження особистості.

Ключові слова: евритмія, художньо-творча діяльність, творче самовираження.

Аннотация: В статье раскрыты особенности эвритмии как разновидности художественно-творческой деятельности и способа творческого самовыражения личности.

Ключевые слова: эвритмия, художественно-творческая деятельность, творческое самовыражение.

Annotation: The article reveals the concept of eurhythm. It is a type of artistic and creative activity and a way of creative self-expression of a person.

Keywords: eurhythm, artistic and creative activity, creative expression.

Постановка проблеми. На етапах різних змін у житті суспільства, прогресивне людство завжди шукало підтримки та натхнення у багатствах власного внутрішнього світу. Тому сьогодні суспільство та освіта орієнтуються на розвиток особистості дитини, створення оптимальних умов для становлення її цілісності, розкриття її творчого потенціалу.

Художньо-творча діяльність як змістова лінія вивчення мистецтва у закладах освіти націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей

учнів через практичне освоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовираження. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виразні засоби творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення доквілля [9].

Евритмія отримала останнім часом широке застосування як напрямок рухового виховання, як психологічна методика, як духовна практика.

Аналіз наукових досліджень. Аналіз психолого-педагогічних досліджень доводить, що евритмія є засобом встановлення гармонії людини зі світом та внутрішньої гармонії (Платон, Р. Штайнер, Н. С. Воронкова, К. Д. Піралова, Д. Ю. Пантелін та ін.). Інший напрямок евритмії представлений Е. Жаком-Далькросом: як ритмопластика, ритмічний рух, як пластична інтерпретація змісту, форми, відтворення стилевих особливостей музики.

На формування рухової активності особистості спрямовані методи евритмії Е. Жак-Далькроса, системи Р. Штейнера; ідеї ритмістів Н. Г. Александрової, О. А. Румер, С. М. Волконського, Н. В. Романової. У створенні системи ритміки, розрахованої на дітей дошкільного віку, брали участь М. О. Румер, Т. С. Бабаджан, Н. А. Метлов, пізніше Н. О. Ветлугіна, А. В. Кенеман, С. Д. Руднева та ін. Біля витоків розвитку рухової активності на уроках музики стояли К. Орф, Б. М. Теплов, Д. Б. Кабалевський, Ю. Б. Алієв, та ін. Однак, потребують подальшого вивчення питання систематизації прийомів та методів евритмії на уроках музичного мистецтва. Евритмія як поєднання музики та ритміки створює умови для творчого самовираження дитини.

Метою статті є розкриття особливостей евритмії як різновиду художньо-творчої діяльності та способу творчого самовираження особистості.

Виклад основного матеріалу. Евритмія (з грецької – «прекрасний ритм») – гармонійність, пропорційність, врівноваженість в рухах, музиці, діяльності. Термін згадується у Платона: «Евритмія (еритмія) – порядок духовний, що встановлюється за допомогою тіла».

Трактати грецьких і римських філософів розглядають вірний ритм у співі, грі, танцях, мові, жестах, думках і вчинках, у житті й смерті як взаємозв'язок естетичного і етичного. На думку Н. С. Воронкової, музична культура древніх не була розважальною за призначенням. Вона виступала духовним актом, важливим життєвим заняттям. Філософи звертали увагу на те, що евритмія дозволяє вносити світло гармонії зі світом і природою у внутрішній світ людини, долає дисонанси, пробуджує дремаючі духовні сили, реалізує приховані бажання людини в формі фантазії. Вона має катарсичний вплив, очищає світ від хаосу, з цієї причини греки вважали, що музика, танець, ритм, спів наближають до богів [2].

Усвідомлення евритмії як основи музичної культури на початку ХХ століття пов'язували з ритмікою слова, звуку, руху, з тими формами творчої

діяльності, в яких найбільш сильні інтонаційно-образні сторони і прояви духовної сутності музичного мистецтва. Це торкнулося літератури (ритм в поезії), вокалу, інструментального виконавства, різних видів пластики і гімнастики, історії мистецтв, ритмопластики диригентського жесту, оперної та театральної режисури, балету, акторської майстерності, композиторської творчості. Проблеми евритмії розроблялися у сфері культурно-освітньої роботи (організація масових свят і обрядів, олімпіад; художня самодіяльність; наукова організація праці та ін.). Таким чином, визнавалося, що евритмія пронизує всі сфери діяльності людини, є основою гармонії людини з всесвітом [3].

У XX ст. швейцарський педагог, композитор Еміль Жак-Далькроз створив нову систему ритмічного виховання. Назва «ритмічна гімнастика» мала відрізнити новий підхід до руху від інших існуючих видів гімнастики. Деякий час Е. Жак-Далькроз користувався терміном «евритмія» для позначення свого методу. З 1920-х років і дотепер послідовниками швейцарського педагога використовується термін «ритміка» [4].

У XX ст. поняття «евритмія» закріпилося також за особливим видом руху, розробленим австрійським вченим, філософом, письменником, соціальним реформатором Рудольфом Штайнером. Він розвивав нове мистецтво руху, евритмію з 1912 року. Виходячи з духовної науки, він розглядає мовний напрямок евритмії, глибоко занурюючись у питання, пов'язані з виникненням мови взагалі, її сутності та можливостей її вираження через рух [10].

Р. Штайнер використовував цей термін для позначення придуманих їм вправ, що ставлять собі за мету в точних формах рухів висловити індивідуальне своєрідність звукових і словесних форм. «Коли людина говорить або співає, вона своїм диханням створює в навколишньому повітрі певні форми. Кожен виголошений або проспіваний звук супроводжується невидимим рухом всередині самого організму. Джерело мистецтва евритмії полягає в цьому русі, прихованому в звуці й слові. Тому евритмія може бути названа «видимим звуком», «видимим словом» [10].

Із системою Е. Жака-Далькроза евритмію Р. Штайнера ріднить поняття «зримої музики», тобто можливість висловити елементи музичної тканини через рух і жести. Так само, як і ритміка, евритмія розглядає тіло як інструмент, який звучить і у своїй виразності відштовхується не з образу музичного твору, а з елементів музичної тканини. На відміну від ритмічної гімнастики, в музичній евритмії більш розроблені звуковисотний, інтервальний, гармонічний аспекти (через закріплені для вираження абсолютної висоти і ступеневої характеристики конкретного звуку, інтервалу, акорду та ін. спеціальні жести).

Е. Жака-Далькроз вірив, що настане момент, коли люди науки знайдуть ті засоби виховання, які приведуть до дотримання гармонії, рівноваги, евритмії між тілесною і духовною діяльністю. В інтересах

тілесного, душевного і художнього розвитку нових поколінь потрібно підпорядкувати м'язові рухи дитини керівництву ритмічного розуму, а розум, в свою чергу, повинен бути розвинений за допомогою ритмічних рухів [4].

Е. Жака-Далькроз використовував рухи у безпосередньому зв'язку з музикою, її темпом, ритмічним рисунком, фразуванням, динамікою, штрихом, водночас виразні рухи мали розкривати емоційну сторону музичного твору. Народились спеціальні вправи: крокування, біг, стрибки, танцювальні та пластичні рухи. Використовувалися вправи, спрямовані на виховання швидкої реакції – уміння швидко включатися в рух, переривати або змінювати його. У ритміці Е. Жака-Далькроза вихідним пунктом була саме музика, вона розглядалася як сценарій усієї рухової діяльності, мета якої пластична інтерпретація змісту, форми, відтворення стильових особливостей музики [5, с. 36-37].

Е. Жак-Далькроз першим висунув ідею використання руху як засобу формування у дітей музикальності. Ритм у музиці і ритм у пластиці дуже тісно пов'язані, бо вони мають спільну основу – рух. Ритм можна назвати «тілом» музики. Важливо сприймати музику не тільки на слух, а й усім тілом, – це збільшує музичні переживання [4]. Педагог вважає, що чуття ритму розвивається в усіх дітей шляхом виконання ритмічних вправ. На заняттях треба залучати до руху весь організм дитини: саме це сприяє впливу музики і появі у відповідь рухової реакції, бо музично-ритмічні переживання пов'язані з м'язовими відчуттями [1].

Р. Штайнер розглядає евритмію в її різних аспектах: у художньому, педагогічному і цілющому. В евритмії, на думку педагога, здійснюється глибоке проникнення в людську істоту, людина стає засобом, знаряддям мистецтва. Тут ми маємо справу з чимось таким, що використовується лише людиною, лише людським рухом як засобом вираження. Р. Штайнер у співпраці з М. Штайнер-фон Сівере створив основи для того, щоб зробити «видимим» мову і музику в рухах людини [6].

В евритмії, як пише Т. Кисельова, ми маємо справу з елементами руху, які настільки ж об'єктивні, як об'єктивні звуки мови, звуки музики. Використовувати їх в мистецтві – значить говорити, співати рухами людського тіла. Глядачі могли бачити і чути, з якою чистою самовіддачею, з яким зрілим розумінням висловлювався через рух художній зміст вірша, музичного твору [6].

К. Д. Пірадова, досліджуючи евритмію Вальдорфської школи, визначає специфіку евритмії як засобу творчого та когнітивного розвитку школярів. Процес навчання евритмії систематизується за допомогою класифікації евритмічних рухів декількох типів: «динамічний жест», «статичний жест», «образний жест», «жестова нотація»; ставиться питання про специфіку самого жесту, про його значущість як педагогічного прийому в галузі вивчення мистецтв. Педагогічними умовами формування творчої особис-

тості школяра за допомогою евритмії, на думку К. Д. Пірадової, є: систематизація евритмічного навчання, особистісно-орієнтований підхід, орієнтація на духовні потреби школярів, антропологічний і терапевтичний аспект, відповідна методика.

Методичними принципами освоєння евритмії є образне конструювання руху і творча самостійність школяра, які проявляються у здатності створювати евритмічний образ засобами інших мистецтв.

Образ, музичний або літературний, втілюється у даному виді мистецтва в жест, який стає об'ємним, зримим, що значно полегшує власне педагогічне завдання, коли «те, що чути» – видно. Жест, як компонент творчості, розглядається не лише як технічна складова, але як спосіб передачі душевного стану.

К. Д. Пірадова є автором методики формування творчої особистості школяра за допомогою евритмії, що сприяє виявленню індивідуального потенціалу, когнітивних здібностей і загальному художньому розвитку. Розвиток зорової та слухової уваги, здатності до фантазування, творчої дії, передбачені у системі різних вправ, поєднуються з формуванням асоціативного мислення, розвитком ритму, слуху, пластики, навичок перевтілення, уміння моделювати образ через наслідування. Розвиток навичок творчої мобілізації, емоційної пам'яті, моделювання власного образу, поряд з використанням мовних і рухових вправ, передбачає загальне вдосконалення художньої культури дитини, а також допомагає подолати різного роду фізичні і морально-психічні вади (боязкість, невміння контактувати в колективі, страх розбіжності свого «внутрішнього світу» з загальноприйнятими нормами) [8].

Д. Ю. Пантелін під евритмією в освіті розуміє вид мистецтва, що включає музичні та мовні аспекти діяльності людини. Для розвитку особистості він пропонує використовувати спеціально організовані евритмічні завдання, що розвивають уміння слухати, стежити за логікою викладу, осмислювати почуте і співвідносити з наявними знаннями. Заняття евритмією проводяться на основі різних музичних і літературно-поетичних творів. Мистецтво евритмії знаходиться в найтіснішому зв'язку зі словом, звуком мови і музичним звуком. Людина стає інструментом мови і разом з тим духу [7].

Н. С. Воронкова під поняттям «евритмія культури» має на увазі не тільки віхи культурного життя, але і їх динамічну насиченість, акценти, імпульсивність, стрибкуватість або хронологічну пластику розвитку, кульмінацію певних етапів зростання або спаду, найбільшу виразність прояву або моменту застою. Ритміка не лише організує сутність явищ і процесів, а й дозволяє зберегти безперервність руху вічності, традиції соціальної пам'яті [2].

Висновки. Таким чином, під поняттям евритмія науковці та педагогі розуміють: духовний порядок, який встановлюється за допомогою тіла (Платон); гармонію зі світом і природою у внутрішньому світі людини через

музику, танець, ритм, спів (Н. С. Воронкова); ритмопластику, ритмічний рух як поєднання музики з рухом, як пластична інтерпретація змісту, форми, відтворення стилізованих особливостей музики; активну музичну педагогіку на основі рухів тіла (Е. Жак-Далькроз); гармонійне поєднання рухів (танцювальних і пантомімічних), музики, поетичного мовлення; вираження мови та музики через рух, «видима мова»; особливий вид руху, надчуттєве пізнання світу через самопізнання людини як космічної істоти (Р. Штайнер); вид мистецтва, в якому об'ємний, зримий жест, передає душевний стан, музичний та літературний образ (К. Д. Пірадова); вид мистецтва, що включає музичні та мовні аспекти діяльності людини; зв'язок зі словом, звуком мови і музичним звуком (Д. Ю. Пантелін).

Література:

1. Ветлугіна Н. О. Музичний розвиток дитини [Текст] / Н. О. Ветлугіна. – К.: Муз. Україна, 1978. – 256 с.
2. Воронкова Н. Е. Эвритмия: сущность и структура духовной организации культурологического пространства [Электронный ресурс] / Наталья Евгеньевна Воронкова // Культурная жизнь Юга России. – 2009. – №3. – С. 116-118. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/evritmiya-suschnost-i-struktura-duhovnoy-organizatsii-kulturologicheskogo-prostranstva>
3. Воронкова Н. Е. Эвритмия в музыкальной культуре (историко-эволюционная сущность) [Электронный ресурс] / Наталья Евгеньевна Воронкова // Культурная жизнь Юга России. – 2009. – №5. – URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/evritmiya-v-muzykalnoy-kulture-istoriko-evolyutsionnaya-suschnost>
4. Жак-Далькроз Э. Ритм [Текст] / Эмиль Жак-Далькроз. – М.: Классика – XXI, 2001. – 248 с.
5. Завалко К. В. Основи інноваційної діяльності [Текст] : навч.-метод. посіб. / Катерина Володимирівна Завалко. – Черкаси : Черкас. ЦНП, 2013. – 211 с.
6. Киселева Т. В. Эвритмическая работа с Рудольфом Штайнером [Текст] / Татьяна Васильевна Киселева ; пер. с нем. Татьяны Ушаковой. – К. : НАИРИ, 2010. – 304 с.
7. Пантелін Д. Ю. Реализация эстетических идей Рудольфа Штейнера в образовательном пространстве на рубеже XIX-XX века [Текст] / Дмитрий Юрьевич Пантелін: автореф. ... канд. пед. наук, 2006.
8. Пірадова Е. Д. Формирование творческой личности школьников средствами эвритмии : вальдорфская педагогика [Электронный ресурс]: автореф. ... канд. пед. наук / Екатерина Дмитриевна Пірадова. – М., 2008 // Научная библиотека диссертаций и авторефератов. – URL: dissertat.com/content/formirovanie-tvorcheskoi-lichnosti-shkolnikov-sredstvami-evritmii-valdorfskaya-pedagogika#ixzz5YRhyaLh6

9. Типова освітня програма, авт. колективу під керівництвом Савченко О. Я. [Електронний ресурс]. – URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-rochatkovoyi-shkoli>

10. Штайнер Р. Эвритмия как видимая речь [Текст] : 15 лекций, прочитан. в Дорнахе в 1924 г., а также лекция в Дорнахе 4 авг. 1922 г. и лекция в Пенмайнмауре 26 авг. 1923 г. : GA 279 / Рудольф Штайнер; пер. с нем.: О. Сушко, Е. Колюхова, пер. с англ. Н. Мальцева. – К. : НАИРИ, 2012. – 335 с.

УДК 37.018.54:780.643.2

Дзвінка Р.І., Руда Т.В.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ НАВЧАННЯ УЧНІВ-САКСОФОНІСТІВ У ДИТЯЧИХ МУЗИЧНИХ ШКОЛАХ

Анотація. У статті пропонуються методичні основи сучасного навчального процесу у класі саксофона в закладах початкової музичної освіти. Розкрито визначальну роль викладача у формуванні та розвитку технічних навичок юного музиканта.

Ключові слова: навчання гри на саксофоні, учні-саксофоністи, музичний розвиток, технічні навички, якість звуку.

Аннотация. В статье предлагаются методические основы современного учебного процесса в классе саксофона в заведениях начального музыкального образования. Раскрыта решающая роль преподавателя в формировании и развитии технических навыков юного музыканта.

Ключевые слова: обучение игры на саксофоне, ученики-саксофонисты, музыкальное развитие, технические навыки, качество звука.

Annotation. The article includes methodological foundations of the modern educational process of playing saxophone existing in the elementary musical education institutions. It reveals a prominent teacher's role in formation and development of young musician's technical skills.

Key words: learning to play the saxophone, saxophone students, musical development, technical skills, sound quality.

Постановка проблеми. Навчання гри на саксофоні традиційно вдосконалюється в процесі музичної підготовки, завдання якої полягає в необхідному синтезі виконавської техніки і духовної культури. У методиці початкового навчання гри на саксофоні застосовуються загальнопедагогічні і специфічно музичні принципи. В основі розвитку виконавських навичок гри на саксофоні лежить складне поєднання анатомо-фізіологічних процесів